

Anne Granlund ja Heli Peltola

PERHEIDEN PYHIINVAELLUS

Toiminnallinen pyhiinvaelluspolku Lahden kirkkopäivillä

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Lokakuu 2011

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	Aika Lokakuu 2011	Tekijä/tekijät Anne Granlund ja Heli Peltola
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi Perheiden Pyhiinvaellus		
Työn ohjaaja TT Vesa Nuorva	Sivumäärä 78	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Päivi Sivonen		
<p>Kirkkopäivien perheidenpäivän työryhmän kanssa tehdyn tilauksen innoittamana teimme toiminnallisen pyhiinvaelluspolun. Polulla oli mahdollisuus rauhoittua ja mietiskellä kirkon vuosiaiheen Pyhä, äärellä. Toiminnallisen polusta teki mahdollisuus nähdä, kuulla, haistaa, tuntea ja maistaa Pyhä. Polulla oli mahdollisuus pysähtyä leikkimään ja antaa aikaa kanssakulkijoille. Tarkoituksena oli tarjota aikuiselle ja lapselle kiireetöntä yhdessäoloa luonnon rauhassa.</p> <p>Pyhiinvaelluspolku oli osa kirkkopäivien Perheiden päivää. Päivän ohjelmassa oli paljon muutakin oheistoimintaa mm. erilaisia toimintarasteja. Palautetta keräsimme osallistuvilta perheiltä sekä muilta työntekijöiltä. Palautteiden pohjalta teimme arvioinnin pyhiinvaelluksesta ja sen onnistumisesta.</p>		
Asiasana Lapset, hiljentyminen, toiminnallisuus, pyhä,		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date October 2011	Author Anne Granlund and Heli Peltola
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis Family pilgrimage		
Instructor Dr Vesa Nuorva		Pages 78
Supervisor Päivi Sivonen		
<p>The object of our study is the functional pilgrimage, which we carried out in The Church Days 2011. In the pilgrimage had the opportunity to calm down and think what The Holy means. There was a chance to see, hear, smell, feel and taste the Holy. There was also opportunity to stop and start playing and give time with a walker. The purpose of our pilgrimage was to provide to adults and children unhurried time together in the peace of the nature.</p> <p>The functional pilgrimage was a part of the Family's day in the Church Days. There were many other actions on a daily program like activity crosses. We collected feedback from families who took part in pilgrimage and also from the other workers. Based on the feedback we made the evaluation of the pilgrimage and how it is managed.</p>		

Key words

Children, quiet, functionality, holy,

ESIPUHE

Opinnäytetyönämme teimme Lahden kirkkopäiville kirkkopalvelun hankkeistaman perheiden pyhiinvaelluspolun. Työ toteutettiin kirkkopäivien Perheiden päivän yhtenä ohjelmapisteenä. Pyhiinvaelluspolulla kuljettiin eri toimintarastien kautta, luonnon keskellä matkasta ja luonnosta nauttien.

Perheiden päivän muut toimintapisteet olivat kovin markkinahenkistä, jonka vastapainoksi halusimme tuoda esille hiljentymisen ja Jumalan läsnäolon, toimintaa tai tekemistä unohtamatta. Tänä aikana kirkko menettää jäseniään, koska ihmiset kyseenalaistavat kirkon toimintatapoja. He ehkä ajattelevat, että kirkolla ei ole mitään annettavaa nykypäivän ihmiselle. Me emme usko, että ihmisten hengellisyyden tarve on kuitenkaan kadonnut. Ehkä ihmiset eivät vain ehdi pysähtyä hiljentymään hengellisyyden äärelle, kaiken kiireen keskellä. Kirkon on löydettävä uusia toimintamuotoja, joilla tavoittaa tämän päivän ihmiset.

Tämä opinnäytetyömme osui ajankohtaiseen aiheeseen, oikeaan aikaan. Halusimme tutkia havainnoimalla, miten saisimme yhdistettyä ihmisten hengellisyyden tarpeen sekä kaipuun luontoon. Luonto on mitä parhain paikka tuoda kirkon sanomaa ihmisten lähelle. Siksi toteutimme pyhiinvaelluksen luonnontilaisessa metsässä, Perheiden päivän tapahtuman lähimaastossa.

Olemme yhdessä työstäneet kirjallisen osuuden. Toiminnallisessa osuudessa Heli Peltola vastasi lasten teksteistä ja Anne Granlund aikuisten teksteistä. Kiitämme työelämänohjaaja Päivi Sivosta, Hollolan seurakunnasta, opinnäytetyömme ohjeistamisesta. Samoin kiitämme yliopettaja Vesa Nuorvaa sekä kirkkopalveluiden Tarja Jallia, jotka mahdollistivat meille tämän opinnäytetyön.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
ESIPUHE
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 HARTAUS	4
2.1 Millainen on hyvä hartaus lapsille?	4
2.2 Erilaisia hartausmalleja	5
3 PYHÄ	8
3.1 Pyhän kohtaaminen	8
3.2 Luonto ja pyhä	9
4 PYHIINVAELLUS	11
4.1 Erilaisia pyhiinvaelluksia.....	11
4.2 Lasten Pyhiinvaellus.....	13
5 PERHEIDEN PYHIINVAELLUS KIRKKOPÄIVILLÄ 2011	14
5.1 Lähtötilanne	14
5.2 Pyhiinvaelluksen suunnittelu.....	14
5.3 Perheiden päivän kokemukset.....	16
5.4 Palaute pyhiinvaelluspolusta	17
6 MITÄ OPIMME?	19
6.1 Kehitysideoita pyhiinvaellukselle	19
6.2 Pyhiinvaelluksen ajankohtaisuus	19
7 POHDINTA	21
LÄHTEET	23

LIITTEET

Liite 1: Näin käytät materiaalipakettia

Liite 2: Perheiden päivän mainos

Liite 3: Lasten rukoukset

Liite 4: Pyhiinvaelluksen toimintarastit

Liite 5: Aikuisten rukoukset

1 JOHDANTO

Olemme olleet mukana Lahden kirkkopäivien 2011 suunnitteluryhmässä ja suunnittelun alussa yhteisenä ajatuksena työryhmässä oli suunnitella yhteistä tekemistä koko perheelle. Pyhiinvaellusidea lähti liikkeelle kirkon painopisteestä Pyhä vuosille 2010 -2012.

Kirkkopäivät on suurtapahtuma, jossa hengenheimä, kulttuurinautinnot ja terävä yhteiskunnallinen keskustelu yhdistyvät uudella tavalla. Kirkkopäivät tuo yhteen seurakuntien työntekijät, luottamushenkilöt, seurakuntalaiset – ja myös kirkkokriitikot.

Kirkkopäivät järjestetään joka toinen vuosi toukokuuisena viikonloppuna. Kirkkopäivät on ainoa kirkollinen suurtapahtuma, jonka ohjelmaa ovat mukana järjestämässä Kirkkopalvelut, paikallinen seurakunta, monet kristilliset järjestöt, herätysliikkeet ja Suomen evankelisluterilainen kirkko. (www.kirkkopaivat.fi.)

Aikaisempina vuosina Perheiden päivä on toteutettu Puuhamaaretkenä, jossa ideana on ollut juuri perheiden yhteinen tekeminen ja osallistuminen. Nyt työryhmä halusi tuoda enemmän esille kirkon omaa sanomaa, kuitenkin toiminnallisuutta unohtamatta. Syksyllä 2010 kävimme katsomassa mahdollista tapahtumapaikkaa Pikku-Vesijärven aluetta ja Kariniemen puistoa ja totesimme paikan mitä parhaimmaksi hiljentymiseen luonnon keskellä.

Pyhiinvaelluksessa on ajatus ajan antamisesta Jumalan käyttöön. Hengellinen matka yhdessä perheen tai ystävien kanssa keväisessä luonnossa ilman kiirettä, tekee pienestäkin matkasta pyhän.

Teoriaosuudessa kerromme hartaudesta ja siitä millainen hartaus on hyvä lapsille. Lähteenä olemme käyttäneet erilaista kotimaista ammattikirjallisuutta. Tutkimus-

kirjallisuutta pyhiinvaelluksesta emme löytäneet. Ajattelemme sen johtuvan siitä, että aihe on melko tuore täällä Suomessa. Lisäksi aiheita ”pyhä” sekä ”luonto ja pyhä” pohdimme teorian kautta. Loppuosassa kerromme pyhiinvaelluspolusta ja sen vaiheista.

2 HARTAUS

Hartaus on hiljentymistä, rukousta sekä Jumalan edessä olemista. Hartaudessa pääsee lähemmäksi Jumalaa ja siitä saa voimaa arkipäivän elämään. Se on tapahtuma, jossa Jumala tulee ihmisen luo. Hartaudessa myös ihminen saa kohdata Jumalaa. Hartaus on ihmisen uskonilmaus. Hartaus on suuri mysteeri, jossa on pyhyden tuntoa. Jumala on lähellä, mutta emme voi sitä järjellä ymmärtää. (Parviainen 1983, 9-11.)

Hartauden tarkoituksena on tuoda pyhä luontevaksi osaksi lapsen elämää. Hartaushetki voi tulla lasten parissa myös yllättäen. Elämän suuret kysymykset luovat luontevan keskustelutilanteen, jossa pohditaan Jumalan läsnäoloa ja olemusta. (Jansa- Tapio 2009, 69- 70.)

Meidän mielestämme hartautta on kaikki se, missä puhutaan Jumalasta ja Jumalan kanssa. Hartaus vaatii hiljentymistä kuulemaan, mitä Jumala meille puhuu. Ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa pitää hartautta.

2.1 Millainen on hyvä hartaus lapsille?

Jansa-Tapio puhuu kirjassaan *Vinhat touhut levon hetket* (2009) hartauden kolmesta elementistä, jotka helpottavat meitä pitämään yhteyttä Jumalaan. Nämä ovat rukous, puitteet sekä Raamattu. Hartauden puitteet kuten alttari, kynttilä ja laulut virittävät meitä kohti pyhää. Hartaudessa voidaan rukoilla yhdessä ääneen tai hiljaa mielessä. Rukoukset voivat olla tuttuja tai omin sanoin rukoiltuja. Raamattu on tärkeää olla vähintäänkin esillä alttarilla. Raamattua voidaan käyttää hartaudessa monin eri tavoin. (Jansa- Tapio 2009, 69- 70.)

Omien kokemustemme mukaan hyvä hartaus on sellainen, jossa lapsi rauhoittuu kuuntelemaan. Hartaudessa lapsi saa kohdata pyhän ja hartaudesta jää jotakin lapsen elämään. Hyvä hartaus herättää ajatuksia ja kenties vie lasta lähemmäksi Jumalaa.

Hartaus, joka herättää lapsissa vaikkapa ihmettelyä ja ylistystä, on onnistunut ja hyvä hartaus. On hyvä, että lapsille on olemassa helppoja ja yksinkertaisia hartauksia, jotka tuovat raamatunkertomuksia tutuksi. Mutta lasten on myös tärkeää saada ihmetellä sekä kysellä hartaudessa. (Jokela 2010, 238.)

Hartaudessa on selkeä rakenne ja se ei anna vastauksia heti aluksi, vaan pitää kuulijan mielenkiinnon yllä. Hyvässä hartaudessa ei tuputeta vaan annetaan mahdollisuus ajatella sekä kysyä ihmetellen. Pelkkä puhe ei aina riitä, vaan havainnollistamalla hartautta, saa asiaan enemmän syvyyttä. Tällä tavoin lapsen on helpompi ymmärtää kuulemaansa. Eri aistien käyttäminen auttaa lasta ymmärtämään hartauden sanomaa. (Lindfors 2007, 39- 43.)

Lapsille hartautta pitäessä tulee muistaa lapsen oikeus omannäköiseen hiljentymiseen. Tämä kunnioittaa lapsen kehitysvaihetta ja sitä, ettei lapsi ymmärrä uskon asioita samalla tavalla kuin aikuiset. Lapselle on ominaista käyttää luovuutta, mielikuvitusta ja leikkiä. Tämän vuoksi erilaiset toiminnalliset hartausmallit toimivat erityisesti lapsille. (Jokela 2010, 239- 246.)

2.2 Erilaisia hartausmalleja

Perushartaus sisältää musiikkia, Raamatun kohdan, puheen ja rukouksen. Musiikkina voi olla yhdessä laulettu laulu tai virsi tai sen voi kuunnella cd-levyltä tai jonkun esittämänä. (Parviainen 1983, 51- 57.)

Erilaisia hartausmalleja on lukuisia. Niitä ovat muun muassa kynttiläpolut, lattiakuvat, Godly Play, bibliodraama, Raamattuleikki, Raamatturäppi, rukoushelmet, erilaiset vaellukset sekä minijumikset. (Mäkinen & Jokela 2011, 10- 57, 67- 68.) Lisäksi Raamatun kerrontaa ja muuta hartauspuhetta voi elävöittää lukuisin eri tavoin.

Lattiakuvat ovat toiminnallista hartautta. Lattiakuvissa näkyvät tanssi, leikki, luovuus sekä erilaiset materiaalit. Lattiakuvahartaudessa rakennetaan yhdessä lattiakuvaa, käyttäen apuna erivärisiä liinoja sekä muuta materiaalia. Lattiakuvahartaudessa kaikki osallistuvat tekemiseen sekä keskusteluun. (Mäkinen 2011, 10.)

Kynttiläpolku on ulos tai sisälle rakennettu rastipolku, jossa on rakennettu rastipisteet, jotka sisältävät hartauksia ja erilaista havaintomateriaalia. Polkua kierretään yksin tai pienissä ryhmissä, hiljaisuuden vallitessa.

Godly Play on tarinankerrontamenetelmä, jossa on tarkkaan säädetty ohjeet kuinka toimia. Käytössä on erilaisia materiaaleja, jonka avulla kertomus kerrotaan ja ohjaaja rakentaa kerronnan aikana kuvan kertomuksesta. Ohjaaja käyttää Godly Play hetkessä yksityiskohtaista käsikirjoitusta, josta ei saa poiketa. Kerronnan jälkeen lapset saavat leikkiä ja työstää kuulemaansa. (Jokela 2011, 15- 19.)

Bibliodraamassa eläydytään raamatunkertomuksiin toiminnan avulla. Toiminnassa työstetään roolityöskentelyn avulla tunteita ja ajatuksia, joita kertomuksesta herää. Bibliodraamassa työskennellään keskustellen yhdessä toisten kanssa ja toiminta on aina luottamuksellista. (Mäkinen & Juola 2011, 20- 23.)

Raamattuleikki on lähellä bibliodraama työskentelyä. Raamattuleikissä käydään läpi raamatunkertomuksia leikkien. Ohjaaja toimii leikin ohjaajana ja kertomuksen kertojana, ja lapsi vie leikkiä eteenpäin. Raamattuleikki on improvisaatiota. (Haapsalo-Hyvönen 2011, 24- 28.)

Raamatturäppi on uusi toimintamuoto. Raamatturäpissä opetellaan muistamaan kertomukset liikkeiden, hokemien, toiston ja draaman avulla. Kertomus opetellaan pienissä osissa ja lopulta räppi on valmis esitettäväksi. (Nevalainen 2011, 32-34.)

Rukoushelmet on vanha menetelmä, jota Martin Lönnebo on kehittänyt. Helminauhassa on 19 eriväristä helmeä, joilla jokaisella on oma merkityksensä. Helmet ovat erikokoisia ja mallisia. Helmien tarkoitus on olla mukana kulkeva rukouskirja, joka muistuttaa rukouksen tärkeydestä. (Hakkarainen & Mäkinen 2011, 67- 71.)

Halusimme huomioida pyhiinvaelluspolussa sekä lapset että aikuiset. Polun varrella oli rukouksia lapsille ja aikuisille. Lasten tekstit sisälsivät kuvia ja värejä. Tekstit loivat pyhiinvaelluspolulle hartauden tunnelmaa.

3 PYHÄ

Kirkon yhteinen painopiste vuosille 2010- 2012 on Pyhä. Kirkko haluaa rohkaista ihmisiä etsimään ja lähestymään pyhää, vahvistaa kristillistä uskoa ja elämäntapaa sekä edistää luomakunnan hyvinvointia. Vuoden 2010 aihe on Häivähdys pyhää, vuonna 2011 Oikeus pyhään sekä vuonna 2012 Pyhän yhteydessä.

(www.sakasti.evl.fi)

Pyhän käsite on vaikea ja laaja. Yleisesti pyhänä pidetään luontoa, toisia ihmisiä ja Jumalaa. Pyhää ei saa rikkoa eikä häväistä. Pyhä koetaan varsin laajasti. Mutta se mikä minulle on pyhää, ei välttämättä olekaan pyhää toiselle.

3.1 Pyhän kohtaaminen

Pyhän voi kohdata monissa eri paikoissa kuten arjen keskellä tai vaikkapa kirkkorakennuksessa. Ihminen kohtaa pyhän elämän suurissa kysymyksissä, syntymässä ja kuolemassa. Jo pieni lapsi osaa kokea pyhän. Sana ja sakramentit ovat olennainen osa pyhän kohtaamista. Raamattu kertoo pyhän teoista. (Issakainen 2005, 85-88.)

Pyhän kohtaa kertomuksissa, musiikissa, tanssissa, kuvissa, rukouksessa, luonnossa, erilaisissa tunteissa sekä toisissa ihmisissä. Arki ja pyhä on hyvä pitää erillään toisistaan. Arjen sisällä voi kuitenkin olla pieniä pyhiä hetkiä. Pyhä koskettaa ihmisiä elämän eri saroilla ja useilla eri tavoilla. (Vikström-Jokela 2011, 16- 60.)

Koska Jumala on läsnä kaikkialla, on koko luomakunta pyhä. Näin myös luonto opettaa lapselle pyhästä ja Jumalasta. Lapsi seurustelee kokonaisvaltaisesti Juma-

lan kanssa. Aina aikuiset eivät voi ymmärtää mitä lapsi kokee pyhäksi. (Jokela 2010, 235- 242.)

3.2 Luonto ja pyhä

Kautta aikojen luonto on ollut meille suomalaisille tärkeä paikka. Luonnossa on voinut hiljentyä ja luonto on koettu jopa pyhäksi paikaksi. Tästä kertovat lukuisat luontoon liittyvät laulut, sekä runot. Kirjallisuutta Suomen kansan pyhistä paikoista löytyy runsaasti. Esimerkiksi kirjassa, Suomen kansan pyhät paikat, tutustutaan kuvin ja sanoin Suomen kansan pyhiin paikkoihin. (Lounema 2003.) Tästä voidaan päätellä, että luonto on puhutellut ja puhuttelee edelleen meitä suomalaisia. Valitsimme pyhiinvaelluspolun paikaksi metsäisen puiston, koska luonto puhuttelee ja tukee pyhiinvaelluksen ajatusta.

Aikoinaan esimerkiksi pihlajaa on pidetty pyhänä puuna. Pihlaja on ollut maaseudulla yleinen pihapuu, ja se on innoittanut runoilijoita kirjoituksissaan.

*”Pyhät on pihlajat pihalla, pyhä on kukka pihlajassa
marjaset sitäi pyhemmät*

*Pyhä on kuusikon käkönen, pyhä on suvinen ilta
pyhempi juhannusjuhla*

*Pyhät on immen huulten marjat, pyhät on ruusut neien posken
pyhin puhtaus sydämen*

*Puukko lyötiin pihlapuuhun, suvi-iltaman sulossa
kevätlinnun kukkuessa*

*Poika julma neion nuoren, miellytti metisin kielin
alla pihlajan pyhäisen äiti vanhan nukkuessa.”*

-Eino Leino-

Pyhyyteen liittyy koskemattomuuden ja kunnioituksen vaatimus. Tämä tarkoittaa sitä, että me ihmiset emme saa kohdella luontoa ja eläimiä miten tahansa. (Kainulainen 2007, 168- 169.)

”Riisu kengät, maa jolla seisot on Herran, Pyhää ja puhdasta maata”. Näin laulaa Pekka Simojoki laulussaan Pyhän kosketus. Tämän lauseen Simojoki on ottanut suoraan Raamatusta kohdasta 2 Moos. 3:5. Luonto ja sen katselu sekä äänien kuuntelu rauhoittaa mielen. Näin ihminen voi saada kokemuksen pyhästä luonnosta.

Luonto on suomalaisille tuttu jo lapsesta pitäen. Vanhemmat vievät jo aivan pieniä lapsia mökille, metsään ja marjastamaan. Lapset oppivat varhain kunnioittamaan luontoa ja sen suuruutta. Luonnossa liikkeessa lapsi oppii aivan huomaamatta uusia asioita. (Riekkinen 2009, 36- 38.)

Suomalaiset osaavat jo luonnostaan hiljentyä luonnon ääressä. Suomalaisilla on luonto lähellä. On luontevaa istua laiturilla tai tunturissa ja kuunnella ympärillä olevia luonnon ääniä sekä itseään. Luonnossa ihminen on luontevasti yhteydessä Pyhään. (Pihkala 2010, 50.)

Lasten ja nuorten parissa työskennellessämme olemme huomanneet, että metsä rauhoittaa viltimmänkin lapsen. Luonto tarjoaa mahdollisuuden hiljentymiseen, toimintaan ja ihmettelyyn. Aikuisten tehtävä on viedä lapset luonnon keskelle.

Metsä on paikka, jossa levoton mieli rauhoittuu. Metsässä monet hiljentyvät sekä kokevat pyhän läsnäolon. Metsän koskemattomuus tuo pyhän lähelle ihmistä. Yksin metsässä ollessa on helppo olla Jumalan kanssa hiljaisuudessa. Metsässä voi aistia kauneutta ja ihmetellä. (Kainulainen 2007, 168- 177.)

4 PYHIINVAELLUS

Pyhiinvaellus on asia, joka viime aikoina on noussut runsaasti esille mediassa. Eri-
laisia pyhiinvaelluksia esitellään lähes viikoittain. Aihe on paljon ajatuksia herät-
tävä, sillä monet ajattelevat että pyhiinvaellus ei kuulu luterilaiseen kulttuuriin.
Uskonpuhdistaja Martti Lutherin mielestä pyhiinvaellus on eräänlaista uskonnol-
lista suorittamista.

”Tästä johtuu tuo Jumalan ihmeellinen ja vanhurskas säätämys, että vähäinen ihminen, jonka elämässä kukaan ei voi havaita monia ja suuria tekoja, ylistää yksin kotonaan iloisesti Jumalaa, kun hänellä on asiat hyvin, ja huutaa häntä kaikessa luottamuksessa avuksi, kun jokin paha kohtaa. Tällöin hän tekee suuremman ja Jumalalle mieleisimmän teon, kuin se, joka rukoilee ja paastoo paljon, perustaa kirkkoja, tekee pyhiinvaellusmatkoja ja näkee suurta vaivaa tehdäkseen hyviä tekoja missä milloinkin.” (Luther 1984, 40.)

4.1 Erilaisia pyhiinvaelluksia

Lutherin ajatuksista huolimatta pyhiinvaellus on pikkuhiljaa tullut jäädäkseen kristinuskoon. Yksi tunnetuimmista pyhiinvaelluksista on Santiago de Compostelan matkareitti Espanjassa. Uskonpuhdistuksen jälkeen unohdettu keskiaikainen pyhiinvaellusreitti on noussut uudelleen suosioon. Pyhiinvaellus alkaa Ranskan ja Espanjan rajalta ja päättyy apostoli Jaakobin haudalle. (Harne 2008, 65.)

Suomessa ekumeeniset pyhiinvaellukset alkoivat vuonna 1983 Pyhän Henrikin pyhiinvaelluksella. Pyhän Henrikin tiellä järjestetään pyhiinvaelluksia vuosittain. Pyhiinvaellus päättyy Pyhän Henrikin muistomessuun. (Elonheimo 2003, 19 – 25.)

Tämän lisäksi Suomessa on muitakin pyhiinvaelluksia. Sauvo-Karunan seurakunnan kirkkoherra, teologian tohtori ja pyhiinvaelluksen asiantuntija Kalle Elonhei-

mo, kannustaa Sana-lehden haastattelussa (18.8.2011) paikallisten reittien ja historiallisten kohteiden hyödyntämiseen. Yksi pyhiinvaelluksen suosion kasvusta kertoo hänen mukaansa, juuri tarjonnan lisääntyminen. Hiljaisuuden retriitissä ja pyhiinvaelluksesta löytyy Elonheimon mukaan myös yhteisiä piirteitä, kuten yksinkertaisuus ja hitaus. Nämä toimivat vastapainona arjen hektisyydelle. Pyhiinvaellus antaa aikaa ja tilaa rukoukselle, joka irrottaa hetkeksi normaalin arjen rutiineista. Siksi juuri hengellisyys erottaakin pyhiinvaelluksen tavallisesta vaelluksesta. (Partanen 2011, Sana-lehti 18.8.2011)

Pyhiinvaellus tuo nykyajan kiireiselle ihmiselle mahdollisuuden kulkea hitaasti ja hiljentyä pohtimaan omaa elämää ja uskoa. Kiireinen ihminen tarvitsee aikaa ja mahdollisuuden pysähtyä. (Häyrynen & Kotila 2003, 88.)

Mikä tahansa vaellus voi muodostua pyhiinvaellukseksi. Vaeltajasta tulee pyhiinvaeltaja, kun hänen kaikki toiminnot muistuttavat Kristuksesta. Reppu muistuttaa, että Kristuksessa on kaikki mikä on oleellista, hattu muistuttaa Jumalan varjeluksesta ja kengät Kristuksen seuraamisesta. (Elonheimo 2003, 25 – 28.)

Pyhiinvaelluksesta tekee kristillisen rukous ja Raamattu. Tärkeää ei ole se missä ja miten on pyhiinvaelluksella, vaan se, että vaelluksen aikana hoitaa hengellistä elämää. (Jansa 2011, 13- 14.)

Pyhiinvaellusta ei tehdä kiireellä. Pyhiinvaeltajalla pitää olla aikaa hengelliselle elämälle. Jokaisella askeleella voi rukoilla. Pyhiinvaeltaja voi keskittyä rinnalla kulkeviin ihmisiin, ympärillä olevaan luontoon sekä Jumalaan, joka kulkee hänen kanssaan. (Elonheimo 2003, 25- 26.)

Meidän mielestämme pyhiinvaellus korostaa hiljentymistä liikkeen, tässä tapauksessa pyhiinvaelluksen avulla. Tärkeintä ei ole saavutettu matka, vaan kuinka matkan on kulkenut.

4.2 Lasten Pyhiinvaellus

Lapset liikkuvat ja ihmettelevät luonnostaan erilaisia asioita. Lapset saattavat pohdita hengellisiä asioita ajasta ja paikasta riippumatta. Lapset eivät näe pyhiinvaelluksessa mitään ihmeellistä, vaan se on heille luonnollinen tapa kohdata Jumalaa.

Lapsille pyhiinvaellusta suunniteltaessa on tärkeää, ettei tee liian tarkkoja suunnitelmia. Matkalla lapsi voi kiinnostua jostakin aiheesta pitkäksikin aikaa ja joku toinen asia ei välttämättä kiinnosta lainkaan. Tärkeää on, että matkaa kuljetaan yhdessä ihmetellen ja tarvittaessa suunnitelmia muuttaen. (Jansa 2011, 36- 39.)

Lasten kanssa voidaan toteuttaa useita erilaisia pyhiinvaellusmalleja. Hiljaisuuden polku tarjoaa mahdollisuuden yksinkertaiselle pyhiinvaellukselle. Matkalla ei kilpailla vaan hiljennytään. Lasten kanssa voidaan tehdä myös yhdessä kuljettu toiminnallinen pyhiinvaellus. Toiminta voi liittyä eri aisteihin. Isommat lapset osavat kulkea toiminnallisen pyhiinvaelluksen yksin, omaan tahtiin. Lasten kanssa erilaiset pyhiinvaellusmahdollisuudet ovat lähes rajattomat. (Jansa 2011, 54- 92.)

5 PERHEIDEN PYHIINVAELLUS KIRKKOPÄIVILLÄ 2011

5.1 Lähtötilanne

Lahdessa järjestettiin keväällä 2011 Kirkkopäivät. Rovastikunnan nuorisotyöntekijöiden tehtäväksi annettiin suunnitella perheille tapahtuma. Suunnittelutyö aloitettiin marraskuussa 2010. Meidän tehtävämme oli Perheiden päivän hartauden suunnittelu. Päätimme hyödyntää Lanupuiston kaunista luontoa ja toteuttaa sinne lasten pyhiinvaelluksen. Lanupuisto on Lahden keskustan lähellä oleva luonnontilainen metsä, jossa on taiteilija Olavi Lanun tekemiä patsaita. Päätimme tehdä kokemuksistamme kirkon nuorisotyönohjaajatutkintoon kuuluvan opinnäytetyön Ylivieskan ammattikorkeakoululle.

Perheiden päivä Lahden kirkkopäivillä oli monivaiheinen tapahtuma. Päivä alkoi Lahden Ristin kirkossa Meidän messulla, jonka myös Yleisradio televisioi. Tämän jälkeen perheen siirtyivät torille, jossa oli Lahden diakonian instituutin, koulutuskeskus Salpauksen, Liina ja Ekoakselin sekä Dynamon opiskelijoiden toteuttama muotinäytös, seitsemän-päivää Raamatun luomiskertomus catwalkilla. Torilta perheet siirtyivät Pikku-Vesijärven rantaan, jossa oli keskiaikaiseen markkinahenkkeen toteutettuja toimintapisteitä.

5.2 Pyhiinvaelluksen suunnittelu

Saimme vapaat kädet pyhiinvaelluksen toteuttamiseen. Meille selvisi pian, että Lanupuisto olisi pyhiinvaellukselle otollinen paikka, sillä se oli lähellä keskustaa ja muita Kirkkopäivien tapahtumapaikkoja. Puisto tarjosi mielestämme loistavat

puitteet hiljentymiselle pyhiinvaelluksen merkeissä. Kuten teoriaosuudessa kuvasimme, luonto on merkittävä osa pyhiinvaellusta.

Pyhiinvaellusta varten luimme lukuisia erilaisia kirjoja sekä hartauslehtiä aiheeseen liittyen. Tutustuimme erilaisiin pyhiinvaelluksiin, jotka oli järjestetty aikuisille. Halusimme luoda samanlaisen kokemuksen lapsiperheille. Tiesimme, että keväällä 2011 ilmestyy kirja Pyhiinvaellus, joka on suunnattu lapsi- ja nuorisotyön materiaaliksi. Kirjasta saisimme omaan työhömme tukea.

Pohdimme kriittisesti aikaisemmin toteuttamiamme hartauspolkuja, sillä halusimme välttää sen, mikä ei toiminut ja hyödyntää sitä, minkä olimme havainneet hyväksi.

Ajatuksenamme lasten pyhiinvaelluksesta oli se, että lapsi saa kokea hartauden eri muotoja. Tavoitteena oli, että lapsi saa tehdä ja toimia, haistaa ja maistaa sekä kulkea matkaa yhdessä vanhemman kanssa. Toivomme, että lapselle jäisi ajatus; Jumala on tässä ja nyt.

Toiminnallisten rastien lisäksi halusimme tuoda polulle rukoustekstejä niin lapsille kuin aikuisille. Toivoimme rukousten herättävien ajatuksia ja keskustelua perheen kesken. Samalla rukoukset tukivat toiminnallista osuutta. Rukoukset ja rastit tekivät yhdessä pyhiinvaelluksesta jopa ihan pienille lapsille sopivan.

Perheet aloittivat pyhiinvaelluksen askartelemalla pienen matkaikonin. Matkaikoni tehtiin pienestä puunpalasta, jonne liimattiin leikattu ystävyysikonin kuva. Tällä halusimme korostaa matkan kulkemista ystävyys hengessä.

5.3 Perheiden päivän kokemukset

Päivä oli täysin riippuvainen hyvästä säästä, kuten ulkoilmatapahtumat yleensäkin ovat. Omaan pyhiinvaellusosuuteemme olimme kehittäneet sateen varalle hieman toisella tavalla toteutetut rastit. Odottelimme tapahtumaan noin 800 ihmistä. Tapahtumaan ilmoittautui ennakkoon kuitenkin vain 45 henkeä. Mutta me emme voineet mitenkään tietää kuinka paljon ihmisiä saapuisi paikalle. Varsinkin kun lähialueen perheet saivat tulla paikalle ilman ilmoittautumista. Varasimme materiaalia niin paljon, että oli väkimäärä mikä tahansa, materiaali riittäisi. Hyvästä säästä ja viime hetken runsaasta mainonnasta johtuen, paikalle saapui yli tuhat ihmistä.

Suurimpana haasteena koimme alusta lähtien sen, kuinka perheet innostuisivat lähtemään pyhiinvaellukselle kaiken kivan keskeltä. Hengellinen ohjelma kilpaili muun muassa pomppulinnan ja poniratsastuksen kanssa. Pohdimme jo alussa pienen hartauspolun tekemistä tapahtuma-alueelle. Luovuimme ideasta, koska se olisi rikkonut pyhiinvaellusajatuksen. Pyhiinvaellus kaipaa rauhaa ympärilleen, etenkin lapsilla, joiden keskittyminen herpaantuu helposti.

Perheet, jotka osallistuivat pyhiinvaellukselle, halusivat päiväänsä myös hengellistä antia. Tämä tuli esille keskustellessamme vanhempien kanssa. Jonkin verran perheitä kävi kyselemässä pyhiinvaelluksesta, mutta pitkältä tuntuva matka sai heidät luopumaan pyhiinvaelluksesta. Näitä perheitä varten olisimme voineet tehdä pienen polun tapahtuman lähelle.

Pyhiinvaellukselle osallistui paljon aikuisia, jotka tulivat katsomaan Lanupuiston päälle rakennettua kirkkoa. Nämä ihmiset löysivät vahingossa pyhiinvaelluskumme ja halusivat osallistua siihen. Ihmiset myös keskustelivat rastivahtien

kanssa hengellisistä asioista. Yllätykseksemme pyhiinvaellus palveli myös aikuisia.

5.4 Palaute pyhiinvaelluspolusta

Olimme näyttäneet jo etukäteen toiminnalliset rastit sekä rukoukset työtovereille. Heiltä saimme hyvää palautetta toiminnallisuudesta sekä perheiden huomioon ottamisesta ja näin uskalsimme toteuttaa pyhiinvaelluksen sellaisenaan. Saimme vinkin suurennuttaa rastilaput A3 kokoon, jotta saisimme enemmän näytävyyttä. Näin toimimme ja rasteista tulikin paremmat suurempina. Rukouksista saimme erityiskiitokset työtovereilta. Rukoukset olivat tilanteeseen sopivia sekä ajatuksia herättäviä.

Rastivahdit keräsivät kulkijoilta palautetta keskustelujen lomassa. Lisäksi olimme ohjeistaneet yhden pitkänlinjan nuorisotyönohjaajan kulkemaan pyhiinvaelluksen ja antamaan sen jälkeen rehellistä palautetta. Rastivahtien palaute oli positiivista. Palautteista kävi ilmi, että rastivahdit pitivät omalla rastilla olostaan. Heidän mielestään rastit olivat hyviä, ja he osasivat helposti ohjata ihmisiä. He olivat yllättyneet siitä kuinka suuriin keskusteluihin he aikuisten kanssa joutuivat. Eräässä palautteessa kerrottiin, kuinka koskettavia ja vaikeitakin asioita ihmiset kertoivat rastivahdille. Rastivahdit kokivat keskustelut tärkeiksi ja tunsivat olleensa avuksi ja tueksi ihmisille. Heidän kokemuksensa oli, että aikuiset ihmiset kaipaavat hengellistä kuuntelijaa. Rastivahdit tiedettiin seurakunnan työntekijöiksi, joka auttoi ihmisiä aloittamaan keskustelut heidän kanssaan.

Pyhiinvaelluksen läpi kulkeneen työntekijän palaute pyhiinvaelluksesta oli seuraavaa:

Alussa matkaikonin tekeminen oli hyvä asia. Ja koska työ jätettiin kuivumaan, perheet kohdattiin vielä vaelluksen jälkeenkin. Matka rauhaisassa puistikossa oli hyvä. Sai olla omien ajatuksiensa kanssa ja välillä saattoi lueskella tekstejä. Hyvää oli eri tekstit lapsille ja aikuisille. Tekemisen ja suhde oli sopiva, lasten mielenkiinnon säilyttämiseksi. Tekemiset sopivat myös aikuisille. Pyhiinvaelluksen pituus oli sopiva. Vaikka kulki rauhassa, ehti vielä hyvin mukaan muihin touhuihin. (työntekijän palaute Härkönen T. 23.5.2011).

Työntekijä kuuli matkalla muiden kulkijoiden kommentteja. Niiden mukaan pyhiinvaelluksesta pidettiin. Tekstit olivat ajatuksia herättäviä, eivät hurskastelua. Saimme positiivista palautetta myös suoraan osallistujilta. Erään perheen aikuiset kertoivat itsekin oppineensa uutta. Erään osallistujan mielestä matkalla olisi voinut olla pidempääkin. Kiireetön tunnelma sai kiitosta. Rukoukset liittyivät osuvasti rastien tekemisiin.

6 MITÄ OPIMME?

6.1 Kehitysideoita pyhiinvaellukselle

Syrjäinen sijaintimme vaikutti siihen, ettei luoksemme löydetty. Seuraavalla kerralla haluaisimme edelleen pitää syrjäisen sijainnin, mutta laittaisimme isommat opastukset sinne missä ihmiset kulkevat. Lisäksi haluaisimme ”sisäänheittäjiä”, eli työntekijöitä, jotka houkuttelisivat ihmisiä luoksemme.

Niitä perheitä varten, jotka eivät jaksakaan kulkea pitkää matkaa, kehittelisimme tapahtuman välittömään läheisyyteen pienimuotoisemman hartauspolun. Näin voisimme palvella myös kiireisiä perheitä.

Tällaisenaan pyhiinvaellusta voi mainiosti käyttää leiriolosuhteissa. Pienellä muokkauksella pyhiinvaellusta voi soveltaa eri-ikäisille sekä eri tilanteisiin, kuten päiväkerhoon tai rippileirin iltahartaudeksi. Pyhiinvaellus toimii perhekerhoissa tai vaikkapa kymppisynttäreiden ohjelmana. Pyhiinvaelluksen voisi toteuttaa myös ohjattuna yhteisenä matkana. Matkan voisi toteuttaa täysin hiljaisuudessa tai yhdessä laulaen ja riemuiten.

6.2 Pyhiinvaelluksen ajankohtaisuus

Elämme aikaa, jolloin kirkkoon kuulumisen ei ole itsestäänselvyys – päinvastoin. Evankelis-luterilainen kirkko menettää jäseniään ja usein kuulee puheenvuoroja, jossa kyseenalaistetaan se, onko kirkolla enää mitään annettavaa nykypäivän ihmiselle. Emme usko, että ihmisten hengellisyyden tarve on kuitenkaan kadonnut. Ehkä ihminen ei kaiken kiireen keskellä vain ehdi pysähtymään hengellisyyden äärelle. Kirkon on löydettävä toimintamuotoja, jolla se tavoittaa tämän päivän ih-

miset. Kirkolla on yhä paljon annettavaa, mutta ihmiset eivät enää välttämättä ha-
keudu hengellisiin tapahtumiin. Monet ihmiset kokevat luonnossa pysähtyvänsä
hetkeksi. Luonto on mitä otollisin paikka tuoda myös kirkon sanomaa ihmisen
lähelle.

7. POHDINTA

Tavoitteena opinnäytetyössämme oli toteuttaa perheille pyhiinvaelluspolku. Pyhiinvaelluspolun tarkoituksena oli yhdistää hengellisyys ja luonto. Menetelmänä meillä oli toiminnallisuus, jossa oli mahdollisuus nähdä, kuulla, haistaa, tuntea ja maistaa Pyhä. Pyhä teeman otimme kirkon vuosiaiheesta. Pyhiinvaelluspolun tarkoituksena oli tarjota aikuiselle ja lapselle kiireetöntä yhdessäoloa luonnon rauhassa.

Perheiden päivä oli onnistunut, vaikka emme pyhiinvaelluspolulle saaneetkaan perheitä liikkeelle haluamallamme tavalla. Olisimme toivoneet pyhiinvaelluspolullemme enemmän osallistujia. Päivää oli mukava tehdä, vaikka emme saaneetkaan perheitä lähtemään pyhiinvaellukselle. Koemme, että teimme kaiken valmistelun oikein. Tapahtuma vain oli väärä. Tuntuu, että tänä päivänä lapsiperheitä kiinnostaa enemmän huvipuiston tyyliiset huvittelupaikat. Hengellisyyden tuominen tämän kaltaisiin tapahtumiin ei vain toimi. Pohdittavaksi jää kumpi on tärkeämpää; lapsiperheiden saaminen liikkeelle suurin joukoin vai hengellisen tapahtuman luominen. Vai voiko näitä asioita yhdistää?

Saamamme palautteen pohjalta totesimme, että hengellisyyteenkin on lapsiperheillä kaipuuta. Ihmiset antoivat meille rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta. Olimme tavoittaneet pyhiinvaelluksen idean. Pyhiinvaelluksesta saimme työhömme toimivan ja muunneltavan materiaalipaketin.

Opinnäytetyön teoriaosuuden tekeminen oli haasteellista. Tiesimme mistä puhumme, mutta oli vaikea löytää lähdemateriaalista juuri oikeat kohdat tukemaan ajatuksiamme. Lähdemateriaalia on paljon, mutta konkreettista tietoa vähän. Li-

säksi pyhiinvaelluksen henkilökohtaisuus hankaloitti kirjoittamista. Jokainenhan kokee hengellisyyden hieman eri tavalla.

Pyhiinvaellusta tehdessämme huomasimme olevamme ajankohtaisen aiheen parissa. Pyhiinvaellus on aihe, jota on paljon aikuisille useissa eri muodoissa. Lapsille ja nuorille ei vielä pyhiinvaellus ole noussut ajankohtaiseksi ilmiöksi. Koska heille on paljon toiminnallisia hartauksia, onko edes tarvetta lasten pyhiinvaellukselle. Voi olla, että tulevaisuudessa pyhiinvaellus jää lapsi- ja nuorisotyössä pienemmän joukon käyttöön, eikä siitä tule yhtä suurta ilmiötä kuin aikuisten pyhiinvaelluksesta.

Opimme, että hyvää materiaalia löytyy ja pienellä muokkaamisella sen saa omaan käyttöön sopivaksi. Lisäksi huomasimme, ettei pyhiinvaellus sovellu joka tapah- tumaan. Jos pyhiinvaellusta lähtee liikaa muokkaamaan, siitä helposti katoaa koko idea. Vaikka suunnittelee kuinka hienoja asioita, ei pidä pettyä jos ei saa väkeä liikkeelle. Silloin täytyy vain pohtia, voiko joitakin asioita tehdä toisin.

Loppuun olemme tehneet materiaalipaketin, jota saa vapaasti käyttää ja hyödyn- tää. Materiaalista voi ottaa vain pieniä osia, tai sen voi käyttää kokonaisuudes- saan.

LÄHTEET

- Elonheimo, K. 2003. Pieni pyhiinvaelluskirja. Jyväskylä: Kirjapaja
- Haapsalo-Hyvönen, T. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat
- Hakkarainen, K & Mäkinen, A. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat
- Harne, P. 2008. Tie vie. Saarijärvi: Suomen Lähetysseura
- Härkönen, T. 2011. Sähköposti, tulostettu 18.5.2011.
- Häyrynen, S. Kotila, H. 2003. Retriitti tie hiljaisuuteen. Helsinki: Edita Prima oy
- Issakainen, T. 2005. Kotikirkko tutuksi viidellä aistilla, kirkkopedagogiikan opas. Saarijärvi: Lasten Keskus
- Jansa, K. 2011. Pyhiinvaellus. Keuruu: LK-kirjat
- Jokela, E. 2010. Jo iso, vielä pieni – kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: LK-kirjat
- Jokela, E. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat
- Kainulainen, P. 2007. Pyhän kosketus luonnossa. Johdatus kristilliseen ekoteologiaan. Hämeenlinna: Kirjapaja
- Leino, E. 1993. Elämän koreus. Keuruu: Otava. 8.painos
- Lindfors, H. 2007. Koulujumalanpalvelus. Saarijärvi: LK-kirjat
- Lounema, R. 2003. Suomen kansan pyhät paikat. Hämeenlinna: Yhtyneet kuvalehdet Oy
- Luther, M. Puhe hyvistä teoista. Suomentanut Elenius J. 1984. Vaasa: Herättäjä yhdistys r.y.
- Mäkinen, A. & Jokela, E. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat
- Mäkinen, A. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat
- Mäkinen, A & Juola, S. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat
- Nevalainen, S. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Keuruu: LK-kirjat

Partanen, M. 2011. Pyhiinvaellus kasvattaa suosiotaan. Sana-lehti 18.8.2011

Parviainen, J. 1983. Hiljentymisen aakkoset. Saarijärvi: Kirjapaja

Pihkala, P. 2010. Luonto ja Raamattu. Saarijärvi: LK-kirjat

Riekkinen, W. 2009. Metsä kirkkoni olla saa. Jyväskylä: Kirjapaja

Vikstöm-Jokela, M. Jokela, E. 2011. Aika Pyhä!. Hämeenlinna: Lasten keskus

www.kirkkopaivat.fi. Www-dokumentti. Saatavissa:

http://www.kirkkopaivat.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=21&Itemid=28. Luettu 11.10.2011.

www.sakasti.evl.fi. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content264EFD>. Luettu 11.10.2011.

Liite 1: Näin käytät materiaalipakettia

Materiaalipaketti sisältää pyhiinvaelluksen rastit sekä lasten ja aikuisten rukoukset. Pakettia voi käyttää kokonaisuutena tai soveltaen eri osia. Rasteilla tarvittavat seuraavia materiaaleja. Voit soveltaa tilanteen mukaan:

- **Matkaikonit:** Sahattuja puupaloja, ikonikuvia, saksia, lakkaa, pensseleitä. Ikonin kuva leikataan sopivan kokoiseksi puupalaan nähden ja kiinnitetään puuhun lakalla.
- **Matkasauva:** Katso sopiva paikka, jossa on maassa sopivia keppejä käytettäväksi. Jos keppejä ei ole voit tuoda kepit paikalle itse.
- **Reppu:** Erilaisia kasseja joissa on kiviä painona. Merkkausnauhaa puiden merkitsemistä varten.
- **Hattu:** Erilaisia hattuja paljon. Tarvittaessa makuualustoja vaatteiden suojaksi.
- **Tuoksu:** Erilaisia tuoksupurkkeja.
- **Tunto:** Laatikko jossa on tunnustelureikä. Erilaisia tunnusteltavia tavaroita.
- **Maku:** Viinirypäleitä ja leipää. Lisäksi alttarille risti.
- **Luottamus:** Paksua köyttä ja huiveja silmien peittämistä varten.
- **Kädet:** Hierontapalloja.

Lasten rukoukset on kirjoittanut Lois Rock. Rukoukset löytyvät Lasten Keskuksen kirjoista Pienten rukous sekä Oma rukouskirjani. "Kun Jumala sanallaan sinutkin loi" laulun on kirjoittanut Thorsen Anna-Stiina.

Aikuisten rukoukset löytyvät Kati Jansan toimittamasta kirjasta Pyhiinvaellus.

Tule pois melusta -runo on otettu paletin kortista.

PERHEIDEN PÄIVÄ

Kirkkopäivillä la 14.5. Lahdessa

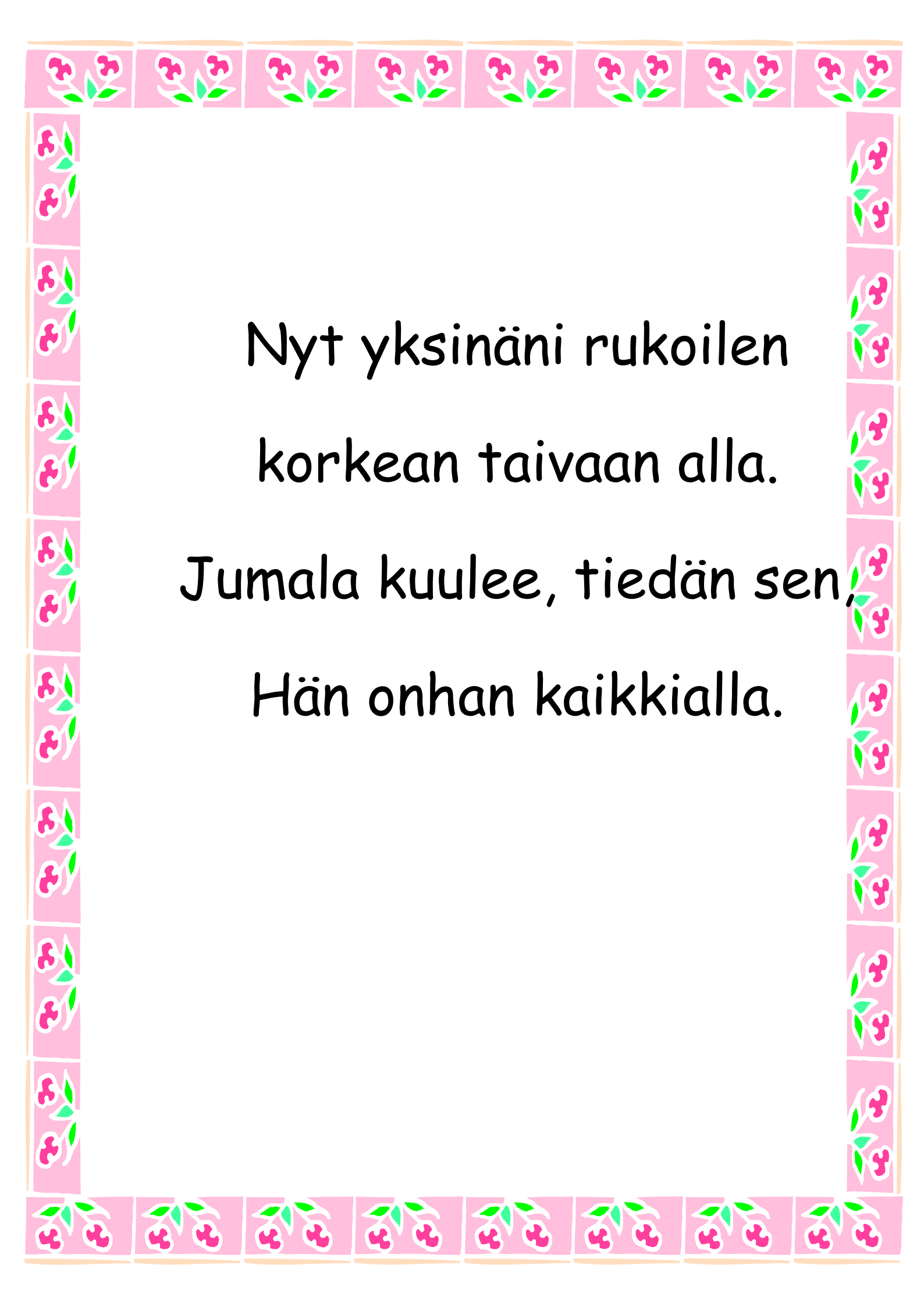
- **klo 10–11 MEIDÄN MESSU** Ristinkirkossa
(Yle televisioi).
Lotilan 4. musiikkiluokkien kuoro joht. Sanna Lajunen ja Anu Taipale + bändi (Pekka Laukkarinen, Matti Laitinen & co.). Saarnana näytelmä.
- **klo 11.30 FANTASIAMUOTINÄYTÖS** luomiskertomuksesta ”7 sisääntuloa”
juhlateltassa torilla. Lasse Kantola + opiskelijat
- **klo 12–15.30 OHJELMAA** koko perheelle
Pikku-Vesijärven rannalla ja Kariniemen puistossa keskiaikaisessa markkinahengessä: Sirkusta, teatteria, pyhimyspatsaita, poniratsastusta, pomppulinna, pyhiinvaelluspolku, mölkkykisa, jousiammuntaa, kalakisa, makkaran ja letun paisto nuotiolla, kasvomaalausta, ongintaa, puksujuna sekä RC-kerhon esittely
- **klo 12.30-15 RUOKAILUTELTTA 5 e**
Pikku-Vesijärven rannalla
- **klo 15.30-17 VEKARAVIISUT 2011 finaalikonsertti**
(Radio Dei taltioi) Wanhalla teatterilla, Ståhlberginkatu 4 b. Pekka Laukkarinen ja Matti Laitinen
Ohjelma on maksutonta perhepassilla. Pässejä jaetaan Ristinkirkossa ennen ja jälkeen Meidän messun klo 9-11.30. Päivään ei tarvitse etukäteen ilmoittautua.
Lisätietoja www.kirkkopaivat.fi

Tervetuloa mukaan!

KIRKKOPÄIVÄT

LAHDESSA 13.–15.5.2011

Nyt yksinäni rukoilen
korkean taivaan alla.
Jumala kuulee, tiedän sen,
Hän onhan kaikkialla.

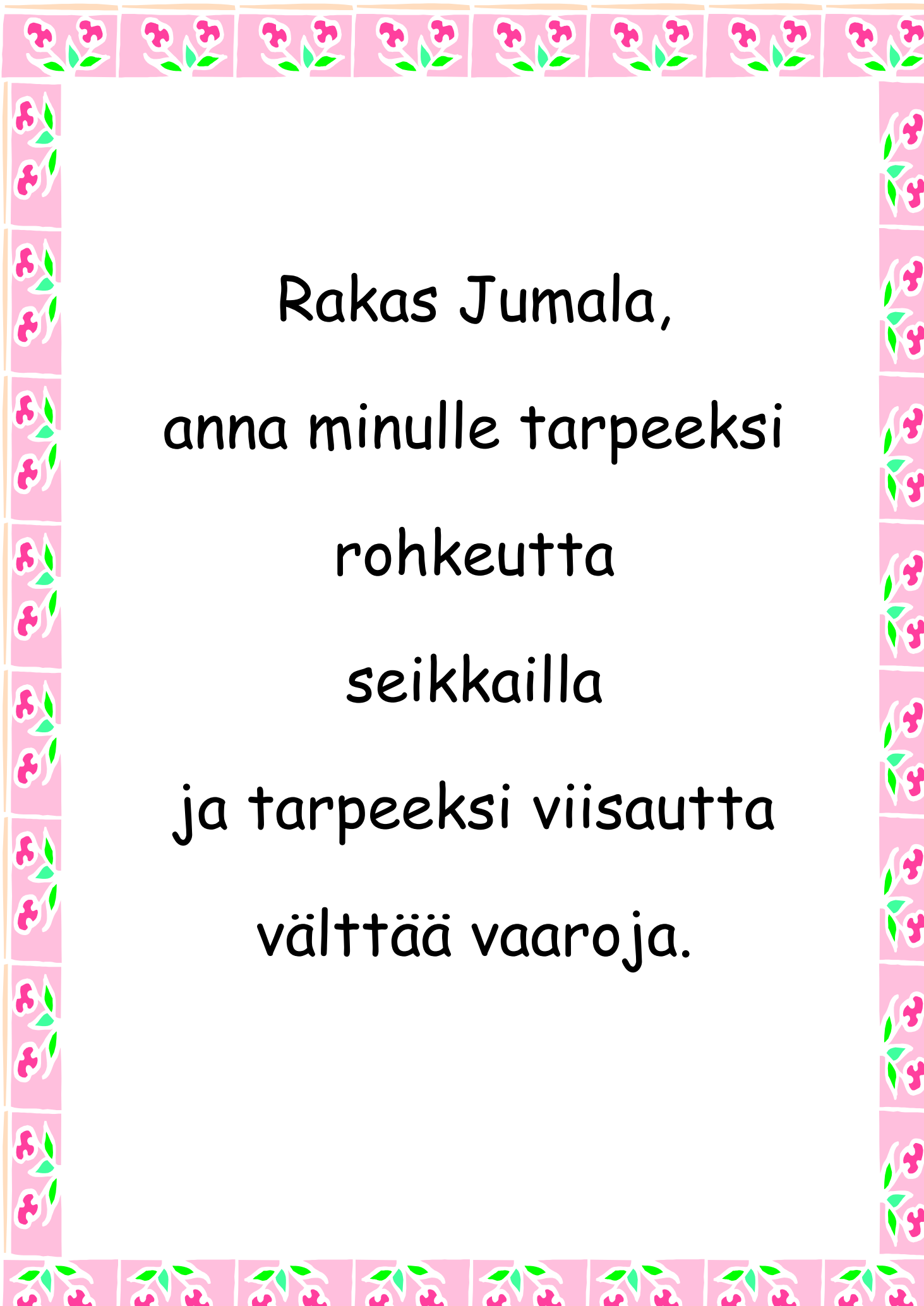

Älä anna minun muistuttaa liikaa siiliä,
joka on aina piikikäs,
tai kaniinia,
joka töytäilee sinne tänne,
tai hanhea, joka kaakattaa syyttä suotta,
tai kettua,
joka luikkii varjoissa.

Vaan anna minun muistuttaa enemmän kiurua,
joka livertää aamunkoittoa,
tai kaurista,
joka loikkii elämänriemusta,
tai delfiiniä,
joka suhtautuu elämään leikkisästi,
tai merilintua,
joka luottaa näkymättömään voimaan.

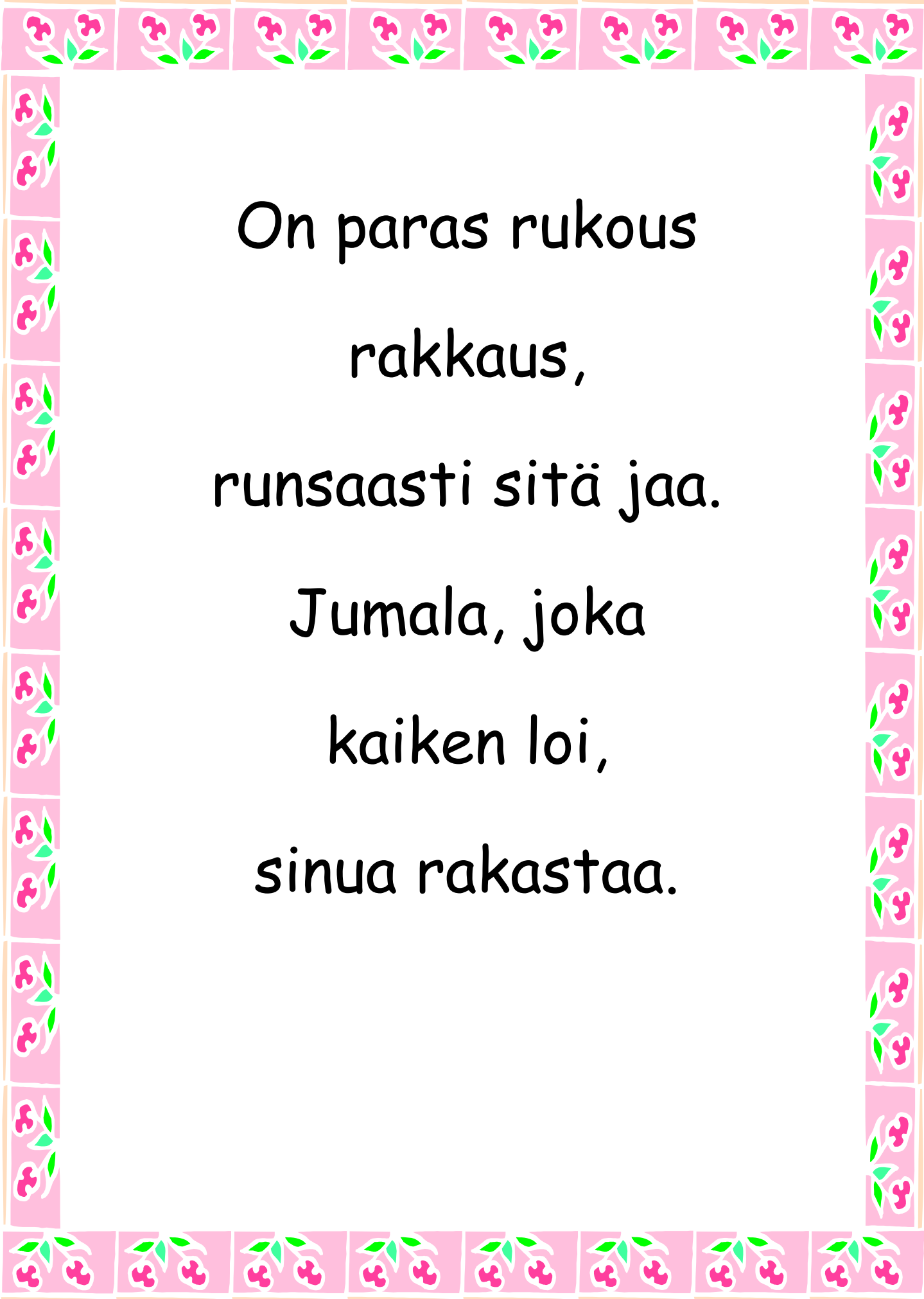
Jumala siunatkoon rakkaitani
ja kaikkia, jotka rakastavat
minua,
ja kaikkia, jotka rakastavat
rakkaitani
ja kaikkia, jotka rakastavat
niitä
jotka rakastavat minua.

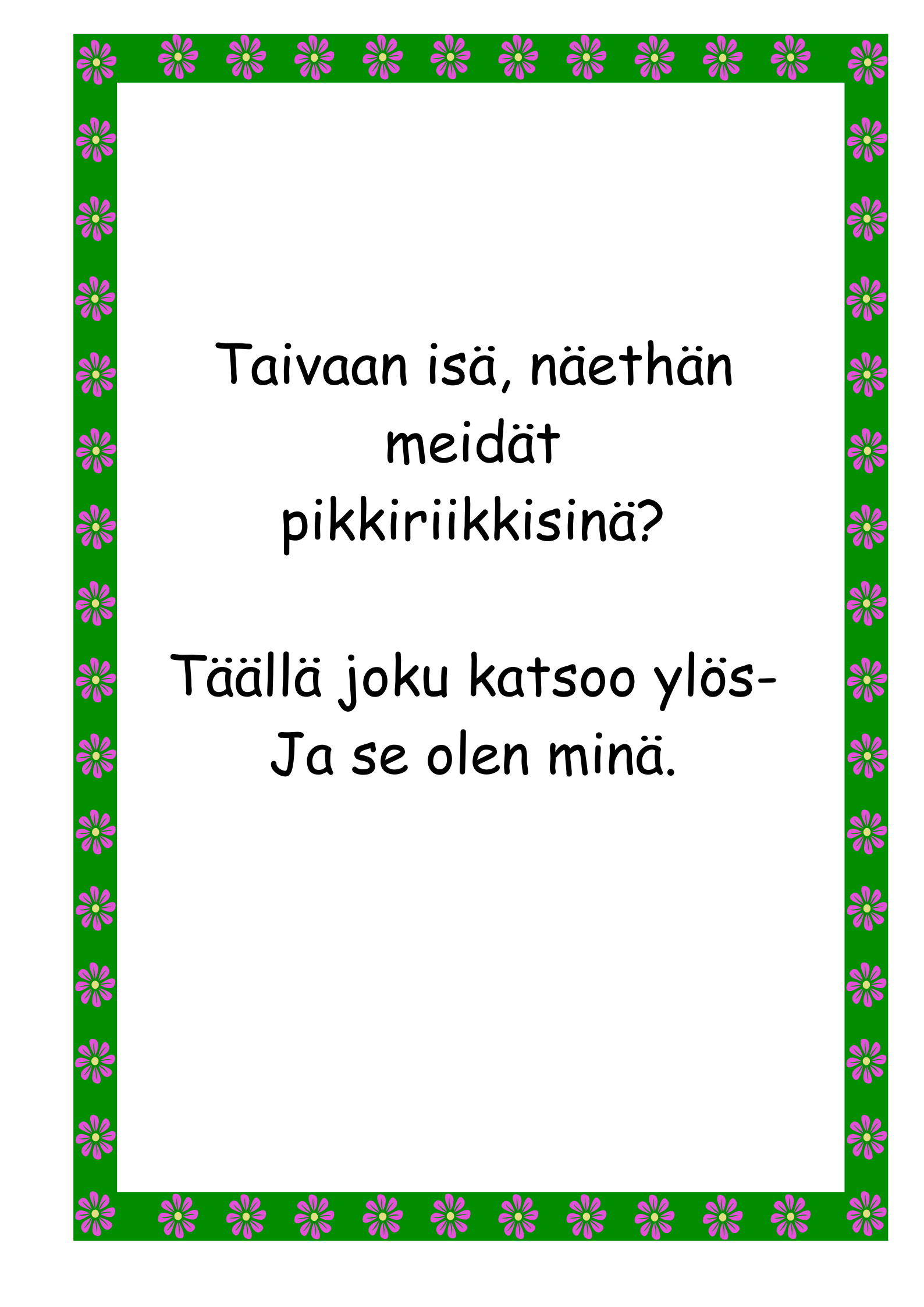
Rakas Jumala,
anna minulle tarpeeksi
rohkeutta
seikkailla
ja tarpeeksi viisautta
välttää vaaroja.

On toisia vaikeaa rakastaa,
tuo toinen on mahdoton!
Vaan anna jo kummankin oivaltaa:
erilaisuus rikkautta on.

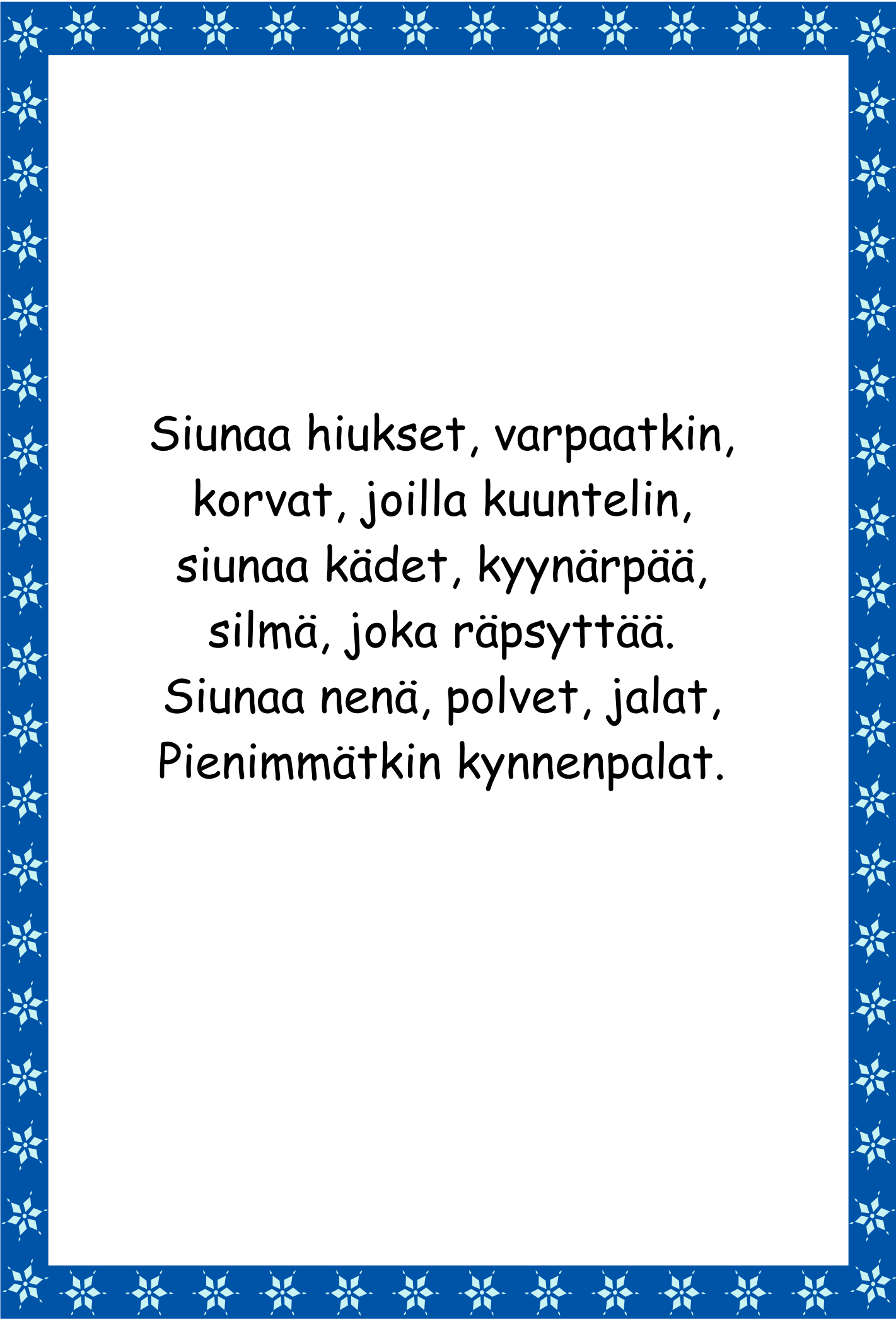

On paras rukous
rakkaus,
runsaasti sitä jaa.
Jumala, joka
kaiken loi,
sinua rakastaa.

Taivaan isä, näethän
meidät
pikkiriikkisinä?

Täällä joku katsoo ylös-
Ja se olen minä.

Siunaa hiukset, varpaatkin,
korvat, joilla kuuntelin,
siunaa kädet, kyynärpää,
silmä, joka räpsyttää.
Siunaa nenä, polvet, jalat,
Pienimmätkin kynnenpalat.

Katselen peiliin
ja mitä siellä nään?
Aivan minun itseni näköisen pään!
Muualta ketään löytänyt en,
joka mua muistuttaisi edes
vähäsen.

Rakas Jumala,

On olemassa vain yksi minä.

Pidän siitä, mistä pidän.

En pidä siitä, mistä en pidä.

Ajattelen, mitä ajattelen.

Teen, mitä teen.

Olen ainoa juuri tällainen ihminen.

Pidä minusta huolta.

Nauran ja mökötän,
iloitsen ja suren,
toisinaan halaan ja
toisinaan puren.
Keskellä kaikkien tunteiden
minusta tee hyvä ihminen!

Rakas Jumala,
Välitä minusta, kun olen ollut kiltti.
Välitä minusta, kun olen ollut tuhma.
Välitä minusta, kun olen ollut
ihan tavallinen.

Rakas Jumala,

Auta minua olemaan oma itseni
Kun olen perheeni keskellä.

Auta minua olemaan oma itseni
Kun olen ystäväieni keskellä.

Auta minua olemaan oma itseni
Kun olen aivan yksikseni.

Jokainen tyttö
ja poika
on Jumalan toivoma,
Jumalalle rakas!

Kun Jumala sanallaan
sinutkin loi,
Hän tarkoitti samalla näin:
"Sä arvokas oot,
sä osaat ja voit,
Mä tuollaisna
rakastan sua."

Sinä olet rakas

ja arvokas!

Kukahen teki auringon?

Ja kuka päivän loi?

Ja kuka loi tunnit askareisiin,

leikkiin meille toi?

Jumala teki kaiken,

hän hyvin kaikki loi,

ja elämään myös hyvin

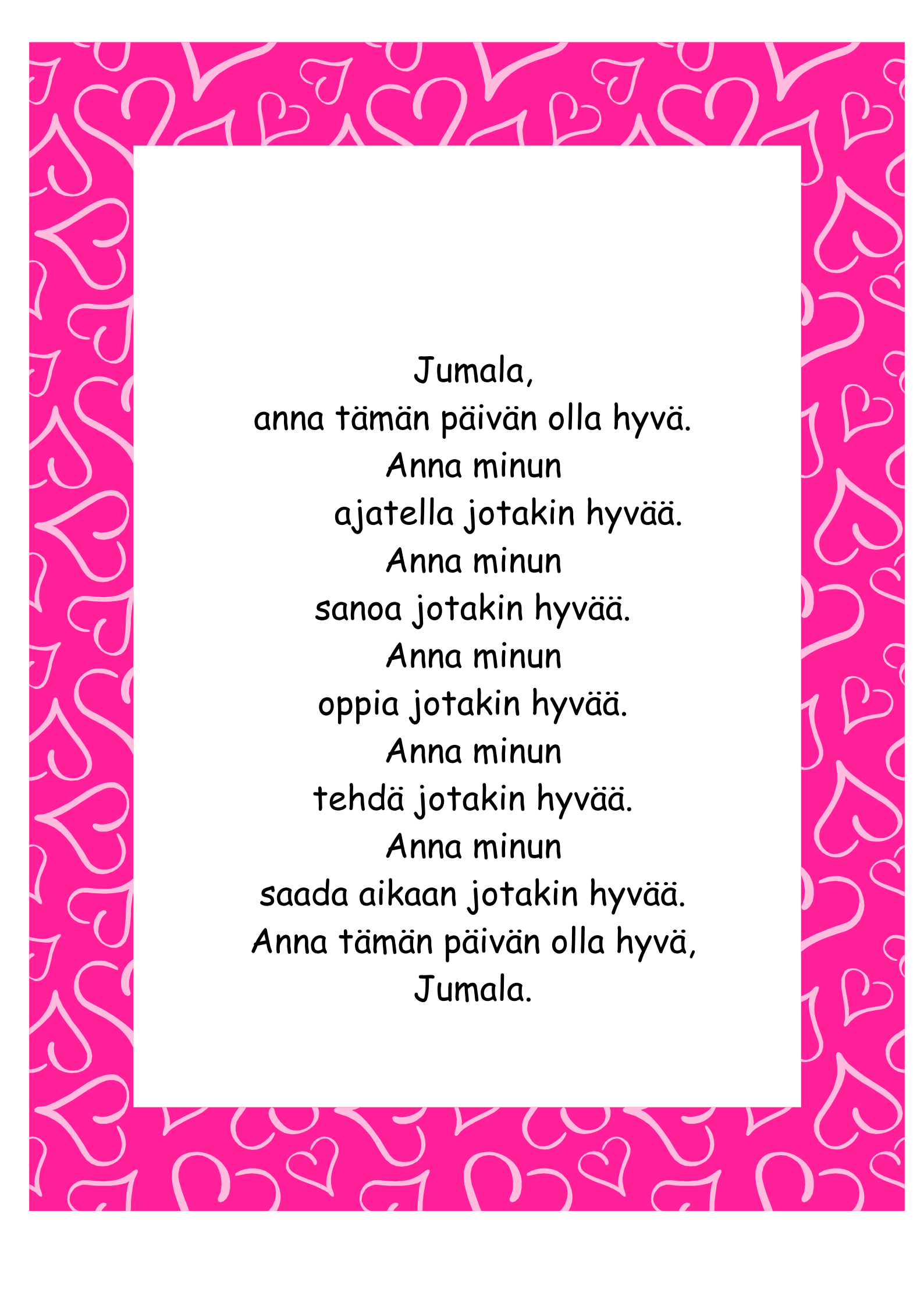
Jumala auttaa voi.

Kohotan käteni aurinkoon päin:

Loistavan päivän edessä näin.

Taivasta kohti nyt vilkutan:

suojassa olla saan Jumalan.

Jumala,
anna tämän päivän olla hyvä.
Anna minun
ajatella jotakin hyvää.
Anna minun
sanoa jotakin hyvää.
Anna minun
oppia jotakin hyvää.
Anna minun
tehdä jotakin hyvää.
Anna minun
saada aikaan jotakin hyvää.
Anna tämän päivän olla hyvä,
Jumala.

Jumala,
kuuletko
kun rukoilen?
Suojele hetkeni
jokainen.

Rakas Jumala,

ole erityisen kiltti madoille ja etanoille

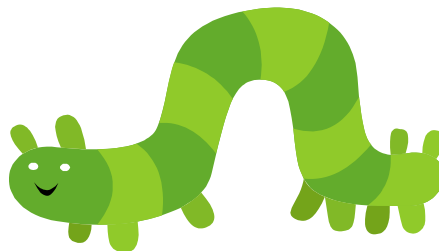
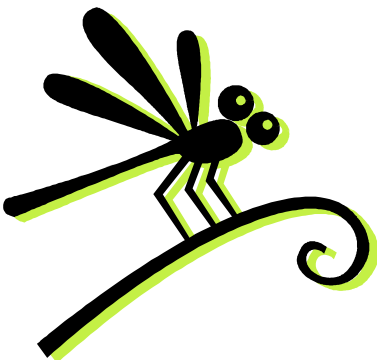
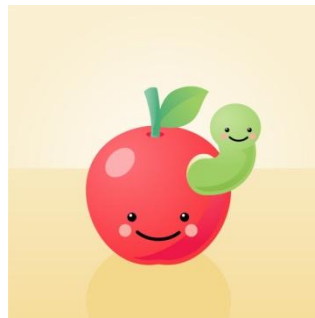
ja käärmeille ja sammakoille ja kaikille

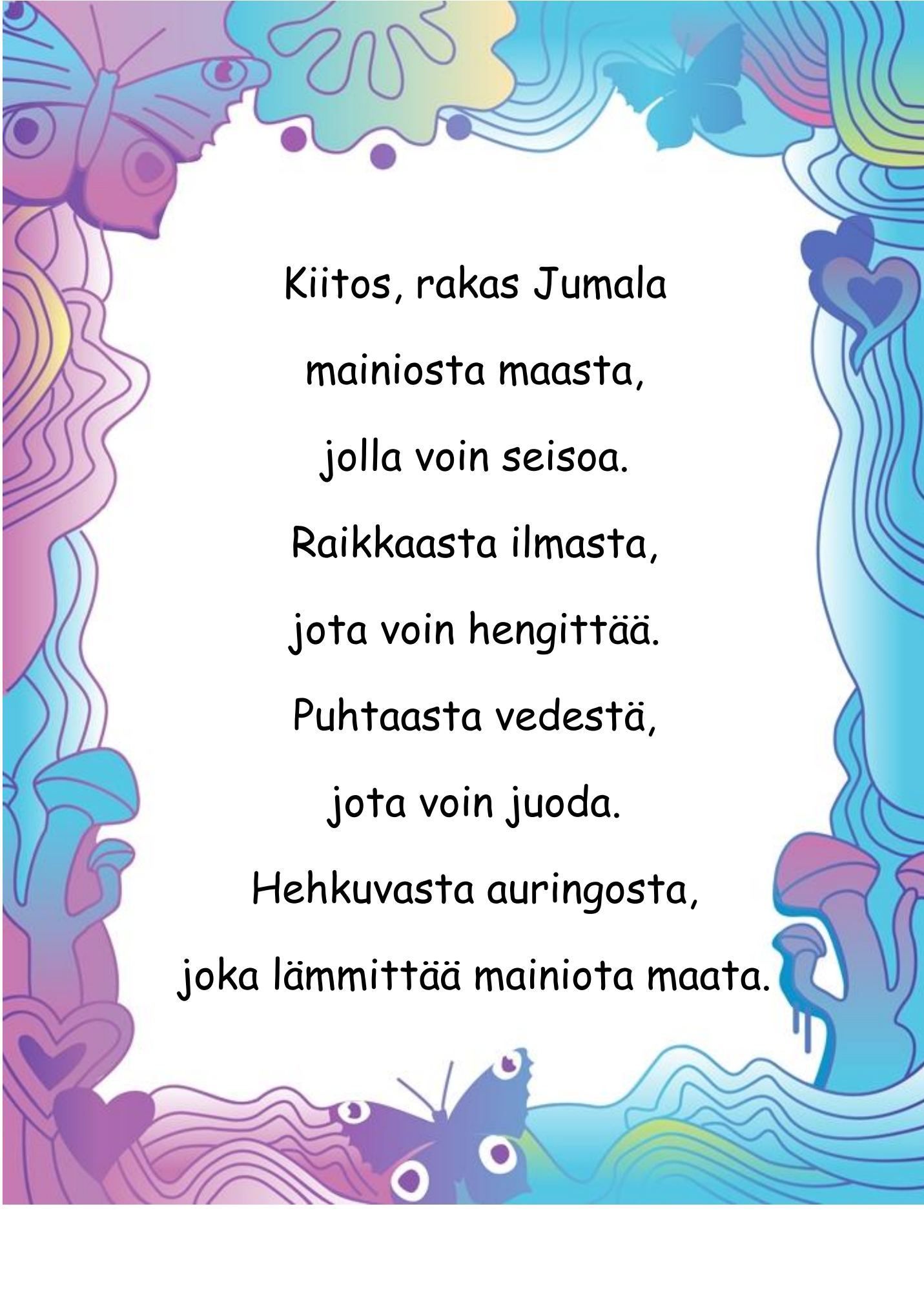

oudoille ötököille. Auta ettemme säiky-

täisi niitä, vaikka ne joskus pelästyttävät

meidät.

Kiitos, rakas Jumala
mainiosta maasta,
jolla voin seisoa.
Raikkaasta ilmasta,
jota voin hengittää.
Puhtaasta vedestä,
jota voin juoda.
Hehkuvasta auringosta,
joka lämmittää mainiota maata.

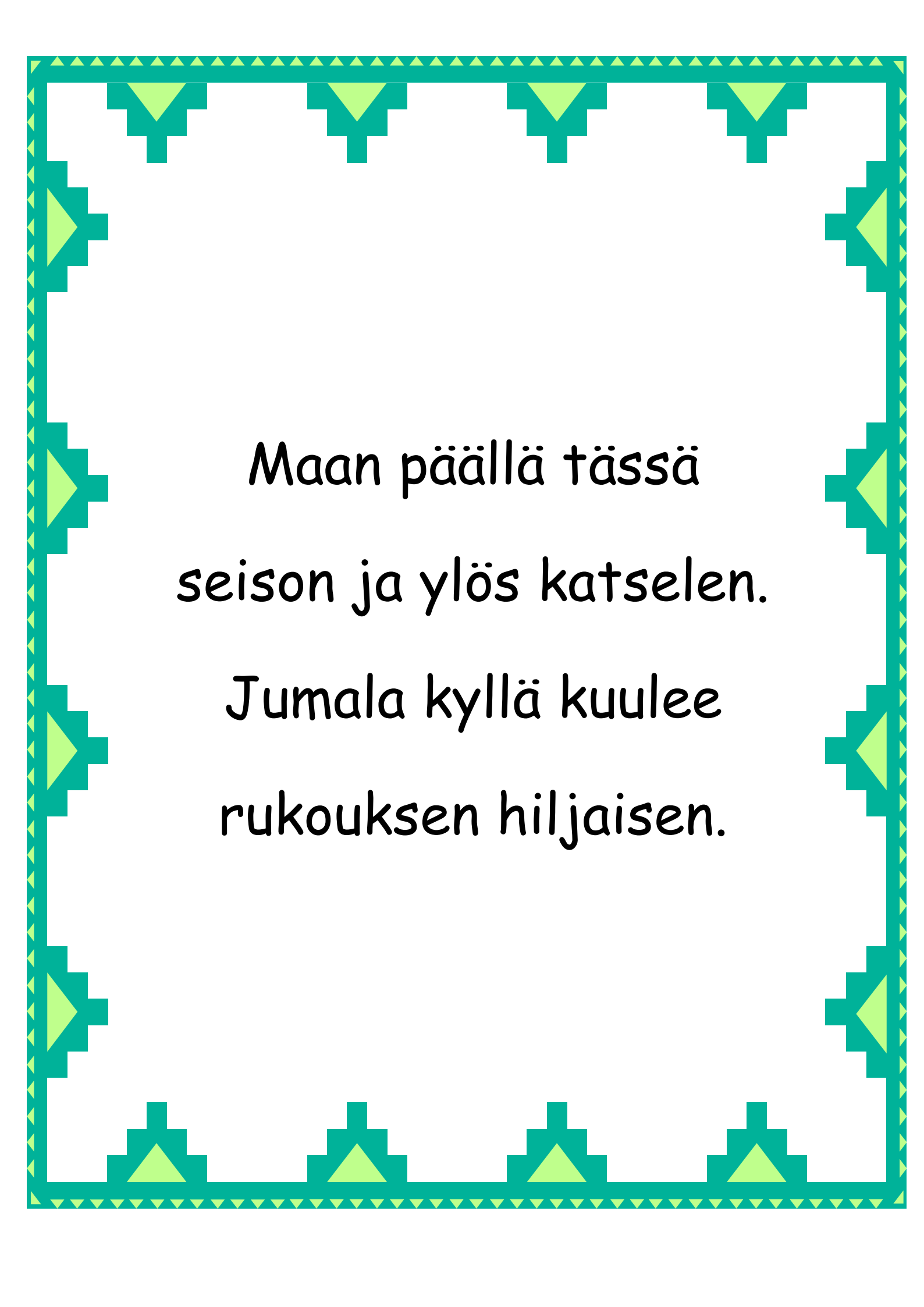
The background is a solid blue color. There are several white, stylized clouds of various shapes scattered across the top and middle. Numerous green raindrops of different sizes are falling from the clouds. Each raindrop has a white highlight on its upper left side, giving it a three-dimensional appearance.

Sateesta eilen

iloitsin,

vaan Luoja,

ei kai tänäänkin!

Maan päällä tässä
seison ja ylös katselen.

Jumala kyllä kuulee
rukouksen hiljaisen.

Rakas Jumala,

Oletko suunnattoman suuri?

Oletko valtavan pyhä?

Saanko tulla lähellesi?

Sillä minähän en ole suuri.

En oikein ymmärrä pyhyyttä.

Mutta tunnen rakkautesi,

joka ympäröi minut.

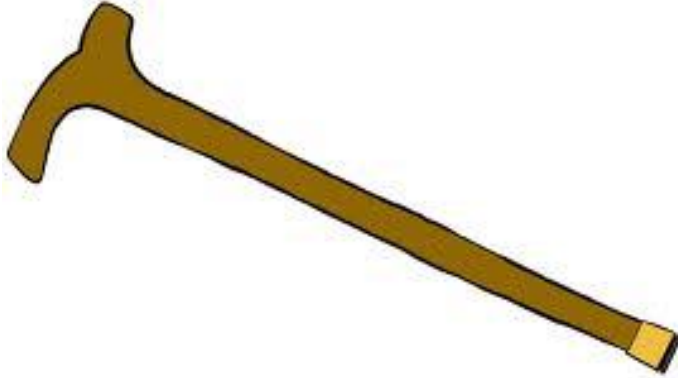
MATKA-IKONIT

PYHIINVAELLUS ALKAA
VALMISTAMALLA ANNETUISTA
MATERIAALEISTA MATKA-IKONI.

MATKASAUVA

ETSİ ITSELLESI MATKASAUVA (KEPPI)
KOKEILE MILTÄ TUNTUU KULKEA
MATKA-SAUVAN KANSSA KOHTI
SEURAAVAA RASTIA. HELPOTTAAKO
SAUVA KULKEMISTA?

VOIT JATKAA MATKAA JOKO KEPIN
KANSSA TAI JÄTTÄÄ KEPIN
MATKALLE.

REPPU

MIHIN REPPUJA TARVITAAN RETKELLÄ?

MITÄ PAKKAISIT REPPUUN MUKAAN?

*KOKEILKAA KANTAA REPUT

MERKITYN PUUN LUOKSE JA

TAKAISIN.

MITÄ KEVYEMPI KANTAMUS ON, SITÄ HELPOMPI

KULKEA.

REPPU KUVASTAA JAKAMISTA. TAAKKA ON
HELPOMPI KANTAA, KUN SEN PYSTYY JAKAMAAN

TOISTEN KANSSA.

*KANNOITTEKO YKSIN VAI YHDESSÄ?

HATTU

HATTU KERTOO
HUOLETTOMUUDESTA.
SILLOIN KUN HALUAA OLLA
RAUHASSA, VOI LAITTAA HATUN
KASVOILLE JA LEVÄTÄ.
SE ON MYÖS MUILLE VIEСТИ, TAHDON
OLLA RAUHASSA.
VALITSE ITSELLESI SOPIVA HATTU JA
ETSI MUKAVA PAIKKA, JOSSA VOIT
KUUNNELLA ÄÄNIÄ.

PALAUTA HATTU SITTEN TAKAISIN

TUOKSU

ETSI LÄHISTÖLTÄ ERILAISIA
TUOKSUJA.

*TUNNISTATKO TUOKSUT? *ONKO
PENSAISSA JA PUISSA OMA
TUOKSUNSA?

*MIKÄ ON LEMPITUOKSUSI? *MISTÄ
TUOKSUSTA ET PIDÄ?

TUNTO

MILTÄ TUNTUU KOSKEA
PUUNRUNKOA? ENTÄ KIVEÄ TAI
SAMMALTA?

USKALLATKO TYÖNTÄÄ KÄTESI
LAATIKKON JA TUNNUSTELLA ERI
ASIOITA? LOPUKSI VOIT KURKISTAA
LAATIKKON JA KATSOA
TUNNISTITKO KAIKEN.

MAKU

MATKALLA TARVITAAN EVÄSTÄ. OTA
TÄSTÄ LEIPÄPALA JA VIINIRYPÄLEITÄ
JA NAUTI HITAASTI MAISTELLEN.

KRISTITYN MATKAEVÄS ON
JUMALANPALVELUKSEN
EHTOOLLINEN.

LUOTTAMUS

USKALLATKO LUOTTAA JA KULKEA
KÖYSIREITIN SILMÄT SULJETTUINA?

*AIKUINEN VOI TOIMIA
SUOJELUSENKKELINÄ JA OLLA
REITILLÄ TUKEA JA TURVA.

KÄDET

KÄSILLÄ VOI TEHDÄ HYVIÄ JA
PAHOJA ASIOITA. MITÄ HYVÄÄ VOIT
TEHDÄ KÄSILLÄSI?

MINKÄLAINEN KOSKETUS TUNTUU
HYVÄLTÄ?

*VOIT KÄYTTÄÄ HIERONTAPALLOJA
JA TEHDÄ KÄSILLÄ HYVÄÄ

PALAUTA PALLOT KORIIN!

Tule pois melusta.

Tule hiljaisille pelloille,
joiden yllä leviää mahtava

taivas. Siellä meidän ja

tähtien välissä on vain

HILJ AISUUTTA

siellä äänettömydessä

voimme kuulla sisäistä

ääntämme.

Pyhän Birgitan rukous

Osoita minulle tie
ja tee minut halukkaaksi sitä
vaeltamaan.

On onnetonta vitkastella,
on vaarallista jatkaa matkaa;
vastaa siis kaipaukseeni
ja osoita tie.

Tulen luoksesi kuin sairas tulee
lääkärin luo.

Oi Herra, anna sydämelleni rauha.

Missä on rakkautta ja viisautta,
siellä ei ole pelkoa ja tietämättömyyttä.

Missä on kärsivällisyyttä ja nöyryyttä,
siellä ei ole vihaa eikä levottomuutta.

Missä on köyhyyttä ja iloa,
siellä ei ole himoa eikä ahneutta.

Missä on lepoa ja mietiskelyä,
siellä ei ole huolta eikä harhailua.

Missä on Heran pelkoa, joka vartioi asuntoa,
siellä vihollinen ei voi löytää sisäänpääsyä.

Missä on laupeutta ja ymmärtäväisyyttä,
siellä ei ole liiallisuutta eikä kovuutta.

SISÄLLE VAPAUTEEN

Kallionkielekkeellä uloimpana merellä
veden ja tuulen ympäröimänä
tunnen olevani kiedottu Hänen läsnäoloonsa.
Lepään painottomana kuin liitävä lokki.

RUKOUS

Jumala, Sinä tuet minua matkallani sauvan
tavoin.

Näytä minulle tie ja tee minusta halukas
käyttämään sitä.

Anna minulle voimaa ja rohkeutta
vaelluksellani ja anna vapauden voiman
täyttää minut. Amen.

SISÄLLE YKSINKERTAISUUTEEN

Raitis ilma

Avara maisema

Eväsleipä

Tuuhea kuusi sateensuojana

Yksinkertaisista asioista syntyy onnellinen
elämä.

RUKOUS:

Jumala, Sinä joka ympäröit minua niin kuin
teltan seinät. Opetta minua elämään
yksinkertaisesti, niin että en tuhoa elämää
ympärilläni. Tee minusta nöyrä ihminen, joka
on totuudenmukainen itselleen ja muille.

Aamen.

SISÄLLE HITauteen

Elän niin kuin pikajuna:
pitkät matkat, lyhyet tauot.
Kiidän eteenpäin näkemättä mitään.
Tulevaisuus näkymättömissä
Nopea, nykivä, rauhaton
Nousen junaan, jään pois, nousen ...

Haluan elää etanan lailla:
yksi ainoa matka,
pitkä ja rauhallinen,
jossa on usein taukopaikkoja.
Nähden, kuullen ja kokien
Tukevasti, hitaasti, ajattomasti

RUKOUS:

Jumala, anna minulle palvelualltiuden kengät.
Tee minut avoimeksi uusille urille, johdata minua
hitain askelin läpi elämän ja anna minulle voimaa
väsyneisiin jalkoihin. Amen.

SISÄLLE HILJAISUUTEEN

Väsymys valtaa kaikki aistit.
Mistä löytyy lepo, syvä hiljaisuus,
joka vapauttaa minut tietotulvan
mustekalalonkeroista?

Kaikki ne tuhannet ja jälleen tuhannet
kuvat, jotka vilistävät väsyneissä silmissäni.
Miten pääsen rauhaan tästä hajanaisesta
maailmasta?

Haparoivin askelin aloitan tieni sisäiseen
maailmaan. Tien, joka johtaa
hajanaisuudesta yhtenäisyyteen.

Matkaan lähettäminen:

Luoja, Jumala, sinun nimesi on kirjoitettu
jokaisen puun lehteen, jokaiseen lintuun,
jokaiseen jokeen, jokaiseen kiveen,
jokaiseen elävään olentoon.

Ylistämme sinua suurenmoisista
luomistöistäsi. Auta meitä huomaamaan
maan haavat ja toimimaan luomakunnan
tervehtymisen hyväksi.

Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme
kautta. Amen.

Siunaus:

Jumala, sinä olet luonut
taivaan ja maan:
pidät meistä huolta.
Jumala, sinä suljet meidät
syliisi.

Varjele meitä vaaroista.
Jumala, sinä suojelet meidän
lähtömme ja tulomme:
siunaa meitä nyt ja aina.

Hiljaisuus:

Minulla on liikaa sanoja,
peitän kaiken niiden alle.

Herra, hiljennä minut
että sanojen sijasta
antaisin läsnäoloa
ja puhumisen sijasta kuuntelisin.

Jumalan edessä mieleni hiljenee,
hän antaa minulle avun.

Hän on kallio, hän on minun pelastukseni,
hän on linnani, minä en horju.

(Ps. 62:2-3)

Jatka matkaasi rauhassa, hiljaisuudesta
nauttien.

Jakaminen:

Me olemme epätäydellisiä ilman toisiamme
ilman erimielisyyksiämme
ja riitojamme ilman sovintojamme,
ilman lähtöä toistemme luota
ilman ikävää toistemme luo.
Meidät annettiin toisillemme vahvuudeksi
kaikkiin päiviin, kaikille teille.

Jaetaan kaikki, sekin mitä ei ole.
Annetaan täyteys ja tyhjiys
Kristuksen siunattavaksi,
jokapäiväinen leipä
Hänen jaettavakseen.

Hengellisyys:

Jumala on rakastanut
maailmaa niin paljon,
että antoi ainoan Poikansa,
jottei yksikään,
joka häneen uskoo,
joutuisi kadotukseen,
vaan saisi
iankaikkisen elämän.
(Joh. 3:16)

Herramme Jeesuksen
Kristuksen ruumis ja veri
sinun puolestasi annettu
ja vuodatettu.

Huolettomuus:

Yhtä pyydän, Vapahtaja,
tänään yhtä pyydän vain:
Näytä yhden päivän matka,
askel, jonka tänään sain.

Keiden kanssa,
mihin suuntaan
tänään polku avautuu?
Millä tavoin Isän tahto
meissä tänään tapahtuu?
(Virsi 525:3)

Heittäkää kaikki murheenne
hänen kannettavakseen, sillä
hän pitää teistä huolen.

(1.Piet. 5:7)

Herra, kuule minua, huomaa
huokaukseni! (Ps. 5:2)

Kiitos kun saan olla tässä,
kiitos kun saan levähtää.

Pysähdy, ennen kuin etenet.
Anna tilaa hiljaisuudelle.
Alussa on kuin pieni liekki pimeydessä,
kuin pisara meressä,
kuin hiekanjyvä autiomaassa.
Alussa on aavistus Jumalan läsnäolosta.

Ei sanoja, ei ääntä, ei edes kuiskausta.
Kuitenkin kaikkialla huokuu:
Hän on rajaton. Lähellä. Valo. Hän on.
Jumala. Tässä ja nyt.
Aina ja kaikkialla.
Hänessä ja Hänestä me elämme.

Anna aikaa hiljaisuudelle. Anna ajan kulua.
Älä kiirehdi.